

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 241g/2021

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi
din articolul 52 alin. (5) din Codul de procedură civilă
*(imposibilitatea de a recuza judecătorul care soluționează
cererea de recuzare a altui judecător)*

CHIȘINĂU
1 februarie 2022

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Dumitru Avornic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 3 noiembrie 2021,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 1 februarie 2022, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „de asemenea, nu se admite: [...] recuzarea judecătorului căruia i s-a încredințat verificarea temeiniciei recuzării declarate unui alt judecător” din articolul 52 alin. (5) din Codul de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003, ridicată de dl administrator Iurie Gundiuc, în interesele S.R.L. „Neocasa”, parte în dosarul nr. 2c-2488/2020, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, de dna judecător Ecaterina Silivestru de la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (judecător Andrei Ojoga), se află cauza inițiată de S.R.L. „Neocasa” împotriva S.R.L. „Nemesis Consulting” și S.A. „Moldovagaz”, privind declararea nulității absolute a unui contract de cesiune a creanței.

4. La 18 octombrie 2021, dl administrator Iurie Gundiuc a depus, în interesele S.R.L. „Neocasa”, o cerere de recuzare împotriva dlui judecător Andrei Ojoga. Cererea de recuzare a fost distribuită spre soluționare dnei judecător Ecaterina Silivestru.

5. La 25 octombrie 2021, dl administrator Iurie Gundiuc a depus o cerere de recuzare și împotriva dnei judecător Ecaterina Silivestru. În aceeași dată, dl administrator Iurie Gundiuc a ridicat, în interesele S.R.L. „Neocasa”, excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 52 alin. (5) din Codul de procedură civilă, potrivit căror judecătorul care soluționează cererea de recuzare a altui judecător nu poate fi recuzat.

6. La 25 octombrie 2021, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a emis o încheiere prin care a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea examinării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sânt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 116 Statutul judecătorilor

„(1) Judecătorii instanțelor judecătorești sânt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

[...]”

8. Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003, sunt următoarele:

Articolul 52 Declarațiile de recuzare și de abținere de la judecată

„[...]”

(5) În proces nu se admite înaintarea repetată a recuzării aceluiași judecător și pentru aceleași motive dacă anterior recuzarea lui a fost respinsă. **De asemenea, nu se admite:** recuzarea judecătorului din suspiciune în imparțialitatea lui dacă nu sânt cunoscute temeiurile de drept și de fapt pentru înaintarea recuzării; **recuzarea judecătorului căruia**

i s-a încredințat verificarea temeiniciei recuzării declarate unui alt judecător; recuzarea judecătorilor care nu sunt implicați în examinarea cauzei.

(6) Cererea de recuzare depusă contrar prevederilor alin. (5) din prezentul articol în care se invocă alte motive decât cele prevăzute la art. 50 și 51 nu se examinează și se anexează la materialele dosarului printr-o încheiere protocolară.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul sesizării susține că textul contestat constituie o ingerință în exercițiul dreptului la un proces echitabil atunci când există motive legitime să se bănuiască parțialitatea judecătorului căruia i s-a încredințat examinarea cererii de recuzare a altui judecător.

10. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, textul contestat din articolul 52 alin. (5) din Codul de procedură civilă este contrar articolelor 20, 54 și 116 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor Parlamentului, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea notează că excepția de neconstituționalitate ridicată de reprezentantul părții în proces este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

14. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie unele prevederi din articolul 52 alin. (5) din Codul de procedură civilă care stabilesc că judecătorul care soluționează cererea de recuzare a altui judecător nu poate fi recuzat. Curtea constată că prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

15. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză civilă în care a fost recuzat judecătorul care trebuia să soluționeze cererea de recuzare a altui judecător. Prin urmare, Curtea admite că prevederile contestate pot fi aplicate la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

16. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept din Constituție în cauza concretă pendinte în fața instanțelor de drept comun.

17. Autorul sesizării susține că textul contestat contravine articolelor 20 [accesul liber la justiție], 54 [restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți] și 116 [statutul judecătorilor] din Constituție.

18. În jurisprudența sa, Curtea a stabilit că pentru a fi aplicabil articolul 54 din Constituție, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție (DCC nr. 36 din 30 martie 2021, § 18).

19. În continuare, Curtea va analiza dacă textul contestat din articolul 52 alin. (5) din Codul de procedură civilă implică vreo ingerință în accesul liber la justiție, garantat de articolul 20, și, respectiv, articolul 116 din Constituție, care garantează imparțialitatea judecătorilor.

20. Curtea reține că textul contestat din articolul 52 alin. (5) din Codul de procedură civilă prevede interdicția de a recuza judecătorul căruia i s-a încredințat soluționarea cererii de recuzare declarate unui alt judecător.

21. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că procedura de soluționare a unei cereri de recuzare nu îmbracă forma unui contencios care să reclame un tratament jurisdicțional, fiind vorba de o chestiune de administrare a actului de justiție. Procedura cercetării și judecării cererii de recuzare este o procedură incidentală, al cărei obiect este distinct de obiectul propriu al procesului penal la care se referă. Această procedură nu are caracter jurisdicțional penal în sens material. Curtea a mai subliniat că regulile procedurale în materie de recuzare nu sunt reguli de drept comun privind judecarea în fond a cauzei, ele au un caracter special, de verificare a conformității motivelor invocate de recuzare și abținere cu cele prevăzute de lege (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 62 din 19 septembrie 2016, §§ 30-31).

22. Mai mult, Curtea menționează că declanșarea unei proceduri de recuzare succesive ar forma un cerc vicios, care ar împiedica examinarea cu celeritate a cauzei și ar încălca drepturile celorlalți participanți la proces. Așadar, textul contestat vizează o procedură integrată procesului în curs de judecată, al cărui scop este tocmai asigurarea desfășurării rezonabile a judecății, și nicidecum încălcarea principiilor procesului echitabil.

23. Curtea subliniază că rațiunea unei astfel de reglementări constă în necesitatea asigurării continuității activității jurisdicționale. În caz contrar, există riscul ca instituția recuzării să se transforme într-un instrument care ar pune în pericol judecarea cauzei într-un termen rezonabil.

24. Totodată, Curtea constată existența unor garanții procedurale, conform cărora justițiabilii beneficiază de căile de atac împotriva hotărârii judecătorești (a se vedea DCC nr. 62 din 19 septembrie 2016, § 32).

25. Prin urmare, Curtea reține că textul contestat nu aduce vreo ingerință în articolele 20 și 116 din Constituție. Dat fiind faptul că nu s-a constatat existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție, invocate de autorul excepției, Curtea reține că nici articolul 54 din Constituție nu este incident.

26. Așadar, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „de asemenea, nu se admite: [...] recuzarea judecătorului căruia i s-a încredințat verificarea temeiniciei recuzării declarate unui alt judecător” din articolul 52 alin. (5) din Codul de procedură civilă, ridicată de dl administrator Iurie Gundiuc, în interesele S.R.L. „Neocasa”, parte în dosarul nr. 2c-2488/2020, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 1 februarie 2022
DCC nr. 10
Dosarul nr. 241g/2021*